

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECĂ DE ANUNTURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.
N. Angenfeld & Emeric Lechner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf. Anton Oppelich.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erszébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garsoni pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X V .

GAZETA iese în fiecare zi.

ABONAMENTE PERITRU ANOSTRO-UNGARIA:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminec 2 A. pe an.
PERITRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminec 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

ABONAMENTUL PERITRU BRASOV:
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, str. nr. 1.
I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu anul în oasă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 196.

Brașov, Sâmbătă 7 (20) Septemvrie.

1902.

Sârbii despre escesele croate.

Abia s'au mai liniștit puțin spiritele în Croația și în capitala ei, după escesele, scandalurile și demonstrațiile anti-sârbesci. Măsurile extreme luate prin proclamarea statului ș. a. au făcut să înceteze atacurile violente și pătimase între frații de același sânge, dăr fierberea în popor n'a încetat.

Pressa sârbo-croată și în genere diarele slave, continuă a se ocupa mult de aparițiunile triste, ce le-a scos la iveală antagonismul și ura dintre Croați și Sârbi și se întreabă și cercetază mereu, care se fiă cauzele sâlbătăciilor din Agram.

Înainte cu câte-va zile ministru-președinte sârbesc Dr. Mihail Vuici, având în Abbazia o convorbire c'un colaborator al lui „Pesti Napló“, s'a pronunțat și asupra turburărilor de la Agram, despre care crede, că sunt o urmare a agitațiunii clericale. Guvernului sârbesc, dice, îi pare rău de cele întâmplate, crede însă, că autoritățile vor face tot ce va fi posibil, ca escesele în contra locuitorilor sârbi să nu se repeteze.

Ministru-președinte sârbesc mai spuse, că mergând la Abbazia a zăbovit în Agram mai multe ore, în care timp a vizitat pe mai mulți Sârbi de acolo, cari au fost păgubiți în timpul esceselor. A fost surprins de vandalismul, cu care mulțimea iritată a nimicit averea cetățenilor pacifici, și ar fi numai echitabil, decât autoritățile ar despăgubi pe cetățenii a căror avere a fost atacată, și care au fost despoiați.

Decă—adause Dr. Vuici—s'ar fi întâmplat asemenea scandale la noi în Sârbia, de sigur s'ar fi dis, că e Asia și acele s'ar fi atribuit slăbiciunii său neputinței guvernului.

Sârbii spun, că cei-ce au urzit escesele, sunt „Jidano-Croații, apoi

neo-Croații asimilați și Iesuiții“, — ér alte foi slave dic, că totul este o intrigă dușmană slavismului, că prin nimicirea vieții și averii sârbesci se urmărește ținta de a nimici ideea unei Croație libere și independente.

Multă amărăciune a produs între Slavii ceea-ce a scris Vészi-Weis, gazetarul lui Szell în „Budapesti Naplo“ despre scandalele din Agram.

„Aceste“, dice el, „dovedesc, că pericolul unității slave încă multă vreme nu va pute împiedeca devoltarea noastră maghiarisătoare-națională. Acastă rassă slavă n'are nici o picătură de conștiință națională. În Agram între Croați și Sârbi nu domnesce ură de rassă, căci dór sunt de un neam, ci ură religioasă nutrită de preoțimea romano-catholică. Acest material slav va ajunge numai după sute de ani la conștiința de sine; într'aceea noi Maghiarii trebue să folosim timpul“.

Tot cam așa vorbesc și celelalte diare, bucurându-se de desbinarea și ura între Croați și Sârbi, care „vine așa de bine politicei șoviniste maghiare“.

După suprimarea diarului sârbesc „Srbobran“ din Agram, au luat acum foile sârbesci din Neoplanta, „Zastava“ și „Branik“, apărarea Sârbilor din Croația și este caracteristic, că aceste foi condamnă atitudinea guvernului croat și a autorităților civile și militare din Croația, imputându-le, că n'au desfășurat nici o energie în suprimarea esceselor, ci s'au uitat printre degete. Deși erau informate despre ce se pregătea, nu luau nici o măsură preventivă.

„Zastava“ face responsabil pe Banul Croației pentru cele petrecute și dice, că de două-deci de ani n'a putut face rânduială în țară. Ca complice al Banului și al uneltitorilor dușmane sârbismului, este acu-

sat și ministrul Kallay, guvernorul Bosniei.

Foile din Neoplanta mai arată pe șeful de partid Frank, jidov asimilat și conducător de partid în Agram, ca cap al răutăților, și dică că el ar fi dat lozinca fanaticilor săi aderenți din popor, că „Majestatea Sa ar dori stîrpirea Sârbilor, căci ei îi stau în cale“.

Ar crede omul, că totul e numai o esagerație, decât nu ar arăta cruda realitate, că viața și averea Sârbilor a fost atacată de escedenți; că Sârbii au trebuit să fugă din oraș cu sutele, că prăvăliile neguțătorilor sârbi au fost devastate și jăfuite.

Strigătul diarelor independente sârbesci este ađi, ca guvernul croat să fie tras la răspundere, fiind complice la vandalismele sârbesci, și ca să se dea satisfacție Sârbilor, demisionând guvernul și administrația orășănescă și restituindu-se întreaga daună cauzată pacifnicilor cetățeni.

Banffy — pedagog. Ex-ministrul br. Desideriu Banffy suferă de mania scrisului. După-ce s'a ocupat în lungi serii de articole cu „politica națională maghiară“ pe toate terenurile vieții publice, chiar și private, vine acum și predică în revista „Közélet“ despre instrucția de stat pe întreaga linie. El recomandă guvernului să paralizeze influența „bisericilor naționaliste“ prin introducerea instrucției de stat, adecă prin luarea în stăpânirea statului a tuturor școlilor existente. Acastă ar fi, după Banffy, cea mai influentă și mai coreșpundătoare politică față cu „naționalitățile renitente“. Numai pe calea acesta naționalitățile și bisericile naționaliste pot înțelege odată, că punerea lor în potruva „ideii de stat“ provacă represaliile statului....

Nu încapă îndoială, că faimosul baron nu stă izolat cu părerile sale, el are numeroși aderenți în partidele din dreapta și stânga dietei, pôte chiar în guvern. E la

tot cazul interesant, că Banffy vine să predice ađi *extra muros*, ceea-ce n'a avut curagiul să facă atunci, când era ministru-președinte. Banffy era convins atunci, că introducerea generală a instrucției de stat este imposibilă, pe câtă vreme confesiunile nu vor să lase școlile lor în mâinile guvernului și pe câtă vreme statul nu dispune de mijloce bănesci atât de mari, încât să pôtă încerca o reformă atât de mare. De ce dăr vine acum Banffy să predice ceea-ce însuși simțea, că e imposibil a se face?

America și jidovii din România.

Din Berlin se telegrafază următoarele: Guvernul din Washington a adresat guvernului din București o notă extraordinară de energică, în care protestează contra persecuției jidovilor din România. Guvernul american motivează nota lui cu aceea, că guvernul român călcând tratatul din Berlin (?) șlesce pe Evreii din România să emigreze, și acești Evrei se duc în număr grozav de mare în America. Guvernul american a trimis nota lui tuturor acelor puteri, cari au semnat tratatul din Berlin, în speranță, că puterile europene vor sprijini demersurile sale față cu România.

Șcirea acesta derivă, de sigur, din isvor ovreesc, pentru a produce în presa străină un curent ostil României. Dăr chiar decât s'ar adeveri, nota guvernului american este mai mult o încercare de a-și salva propria piele, de a face adecă un serviciu Americii prin aceea, că ar voi să abată de la sine puhoiul de jidovi, ce vor să se stabilească în America.

Temerii de turburări în Africa-de-sud.

Șcirea, că guvernul engles nu va acorda generarilor burii necondiționată întărcere în Africa-de-sud, pare a se confirma. Anglia se teme, că Botha și Denett, după insuccesul demersurilor lor la Londra, fiind odată în patria lor vor provoca turburări, cari în actuala stare de surescitare a spiritelor vor pute lua un caracter grav,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Distrugerea orașului Saint-Pierre.

II.

Causele catastrofei.

Ce fel de gaz a fost acela, care a asfixiat pe locuitorii din Saint-Pierre?

Efectele observate ne reamintesc acelea ale gazului, ce ies din cărbuni de pământ (griso) și s'a putut presupune, că hidro-carburi saturate au fost date afară prin esplosiunea, care distruse craterul, pécis în direcțiunea orașului Saint-Pierre.

Martorii, cari au vădut acastă trombă de produsuri vulcanice repeșindu-se asupra nenorocitului oraș, aceia, cari l'au întâmpinat în radă*) séu la ore-care distanță, îi compară c'un ciclon de fum și de foc, cu o masă gigantică, repeșindu-se, rostogolindu-se cu iuteală vertiginosă, ori cu o înfricoșată asvirlitură de flăcări.

Impresiunea resimțită la comunicațiunile telefonice, este aceea a unei prăbușiri subite, cauzate printr'un gaz detunător. Electricitatea a fost în joc, însă ca

efect al erupțiunii și nu ca cauză. Acastă se observă într'o măsură mai mică și la uragane și trombe.

Muntele vulcanic s'a întredeschis de o latură printr'o imensă crepătură, care a scuipat gazuri cu-o formidabilă presiune.

Victimele par a fi murit instantaneu, în urma unui fel de enorme isbirii de gaz și au perit, arși în interior, fiind-că după șisa minerilor dela minele de cărbuni de pământ, au înghițit focul.

Trebue să ne înfățișăm gazul acesta ca o flăcără gonită cu violență dela punctul, unde s'a făcut esplosiunea: vai de lucrătorul, care respiră acastă flăcără. Decă nu-l omără în acea clipită, el móre câteva zile după accident.

Dilatarea ce se produce, e în curând urmată de o a doua isbitură, datorită golului produs prin condensare.

Unul din efectele esplosiunii gazului din mine este, că înegresce și pârlesce pielea nenorociților, cari sunt atinși: pelea se ia de pe ei ușor.

Cei ce scapă de mórte pentr'un moment, mor câte-va zile după aceea, decât, cum se dice, au înghițit focul, decât nu l'au înghițit, au respirat oxid de cărbune,

care îi face anemicii séu îi slăbește adeseori pentru totdeauna.

Volbura gazului inflammat, ori care ar fi acest gaz, a fost agentul principal al morții în catastrofa dela Martinica. Observațiunile medicale ale d-lui Rozé ne duc la aceeași concluziune.

Pucioasă, cu produsele ei, pare a fi fost străină loviturii fatale, fiind-că nici un martor nu vorbește de mirosul de acid sulfuric, séu de ore-cari combinațiunii de acastă ordine. Cu toate acestea, înainte de catastrofă, s'a remarcat pe Martinica, precum la Saint-Vincent și la Dominique, prezența sulfurei.

La Saint-Vincent două sute trei-deci și două de persoane au fost asfixiate, în prima di, prin vaporurile mefitice, ce s'au strecurat în locuințele lor. La Turema, Orange-Hill și Lot, patru-spre-dece usine au fost distruse de sus până jos; toate vittele acestui ținut au perit înveninate de vaporurile vulcanice. Mii de persoane au fost arse, mai mult séu mai puțin grav, prin căderea petrilor și a cenușei ardende, ce le scuipa mina de pucioasă.

Se vede deci, că în întreaga acastă regiune s'a petrecut o generală răscurare

vulcanică și acastă răscurare pare a se fi întins foarte departe.

Unii geologi resping cu dispreț esplanarea catastrofei printr'o isbitură de gaz și fără îndoială nu putem vorbi de abestă aici, decât ca comparație. Căusa esplosiunii, care, evident nu e superficială, ci profundă, provine dela straturile, ce se fusionază în interiorul globului și este în relațiune cu isvórele vulcanilor dela Guatemala și dela Venezuela, cari închid, la Ost și la Sud, acastă imensă cordillă.

Decă, terminând, voim a resuma cauzele desastrului în Antille, vedem că esplosiunea muntelui Pelée a fost produsă, ca toate erupțiunile vulcanice, prin forța vaporului de apă în presiunea sa la fundul craterului.

S'au întâmplat de sigur și sguduiri vaste submarine.

„În 7 Maiu, scrie d-l Berte, medic în Pouyer-Quartier, noi navigam în mijlocul unui nor de cenușe și căutam cablul rupt. Cătră orele două dupa amiađi auđisem ca și un fel de canonadă și credeam, că era corabia „Suchet“, care trăgea la tir. Canonada acesta se prelungise până pe la 4 ore. Comandantul făcuse să se lase în

*) Radă = adăpost al corăbiilor în porturi.

care se aducă în discuțiune suveranitatea britanică. Chamberlain ține să obțină de la generalii asigurarea lealismului conaționaliilor lor.

Masa studenților academici români în Clușiu.

Cu plăcere venim a înregistra ați o hotărâre salutară a direcțiunii „Economului” din Clușiu, prin care vine în ajutorul studenției noastre universitare din Clușiu, înființând acolo o masă pentru studenții români sirguincioși și lipsiți de mijloce.

Fapta celor de la „Economul” se laudă ea pe sine însăși și e vrednică a servi ca îndemn bun și altora. Reservându-ne a reveni asupra importantului conclud din cestiune. publicăm textul acestui conclud, ce s'a adus în ședința plenară a direcțiunii institutului „Economul”, ținută în 17 Septemvrie 1902.

Etă din cuvânt în cuvânt hotărârea, așa cum ni-s'a comunicat:

La propunerea membrului în direcțiune Dr. Amos Frâncu, în înțelegere cu directorul executiv, se decide *ajutorarea de-ocamdată a 6 studenți români de la universitatea din Clușiu cu prânț gratuit*, și se hotărăsc a se comunica această deciziune celorlalte institute, cari fac parte din delegația băncilor, ér relativ la această se iau următoarele concluse:

Institutul „Economul” înființază masa studenților academici în Clușiu, la care se vor provede cu prânț gratuit de-ocamdată 6 studenți români dela universitatea din Clușiu, tineri soliți și diligenți, copii de părinți lipsiți de mijloce, în termenul dela 15 Septemvrie până la 15 Iunie.

În același scop, în fie-care an se va cere dela adunarea generală votarea unei sume corăspundătoare din cuota statutară pentru scopuri filantropice și culturale (Stat § 49 lit. b.) Pentru anul curent direcțiunea votează, pe răspundere personală, a conto cuotei, pentru scopuri filantropice și culturale a anului viitor suma de 1000 corone.

Ajutorele se dau de astă-dată fără concurs public, prin direcția locală, ér în viitor se vor vota prin direcțiunea institutului, în urma concursului publicat în ȋiarele române și, încât se pôte, după ascultarea membrilor de încredere ai tinerimei.

Cu efectuarea acestei deciziuni se însărcinează directorul executiv, cu observarea, că eventual pôte să dispună de un cuartir din casa institutului din calea Francisc Iosif Nr. 54.

Șipca.

Sub titlul acesta „Cronica” scrie următoarele:

apă o amarcă,* cu scop de a servi pentru dragagiul cablului. Acastă amarcă e dusă de apă cu o iutelă de 3 noduri, ceea ce ne descoperi curențe cu totul anormale. Se lasă în apă altă amarcă, cea mai grăasă din cele ce le posedam pe bord. Ea se cufundă într-o clipită drept în jos: acesta este un fapt fără precedent. Ce s'a petrecut dedesuptul vasului nostru prin această adăncime de două mii șese sute de metri, în ajunul catastrofei, ce avea să distrugă orașul Saint-Pierre?*

„Detonațiunile, suntem acum siguri de această, sunt produse de esplosiunile submarine. Când, câte-va ȋile mai târȋiu, regăsim cele două capete ale cablului nostru, ele erau răsucite. ca și un tirbușon (destupătoare) ca printr-o forță prodigiă, a căreia natură nimeni nu o pôte defini; fenomen însă și mai surprindător, o parte din acest cablu, a căruia învilitore textilă a fost smulsă de pe el, se învilitore în jurul unei enorme crăci verȋi de arbore de munte prospăt cufundat. Cum de această buturugă s'a aflat opt mii de pași sub apă la șese-spre-dece chilometri de cöste?*

* amarcă = un butoiu gol, ce pluteste de asupra apei.

„După scirile primite de ȋiarele vieneze, serbările de la Șipca vor fi mai restrinse, Marele Duce Nicolae nu va mai merge să asiste la jubileul nerecunoscătorilor noștri vecini, cari au uitat tot.

„Marele Duce este prea bun prietin cu M. S. Regele nostru, și A. S. I. a fost martor ocular, a împărțit cu ai noștri grȋjile și isbândile din Bulgaria, și nu putea să le uite așa repede.

„Cu tôte acestea, vor merge peste trei sute ofițeri ruși, în cap cu ministrul de rășboi rusec Kuropatkin, spre a decora această serbare.

„Apoteosarea cător-va nume necunoscute, ce se va săvârși la Șipca, nu vor puté șterge din paginile sacre ale adevăratei istorii a Bulgariei, numele martirilor: Lewsky, Bencovskv, Hagi Dumitru, Caragea, Voloff și tot șirul lor, pe cari i-a adăpostit România în timpul urgiei turcesci și cari au perit luptând pentru liberarea Bulgariei.

„Nu la Șipca s'a plămădit aluatul din care s'a făcut Bulgaria, ci la București, Giurgiu, Oltenița, Ploesci, Brăila, Galați etc., aci au auzit Bulgarii cuvântul libertate. aci au învățat cum se luptă, ér nu la Șipca.

„Au fost, mai sunt și vor fi scriitori bulgari, pe cari nu-i vor puté orbi patima, și mai curând decât credem ei vor înoda firul recunoscintei lor cătră România, tors de atâtea generații de patrioți și rupt de mânăle sacrilege ale bandiților lui Sarafoff.“

Față de zelul patrioților bulgari, de a face din serbările dela Șipca o demonstrație dușmănescă la adresa Turciei, nici Turcii nu se lasă mai pe jos. Poliția turcescă și-a îndoit forțele, ca să supravegheze de apröpe mișcările în Macedonia ale comitetului bulgar.

Despotism — lăudat.

Casul cu espulsarea redactorului german Cramer din Timișóra, a stîrnit furtună de aplause în presa maghiară. Până și „Alkotmány“, ȋiar ce pretinde a fi mai moderat față cu naționalitățile, s'a înrolat în tabăra celor cari strigă „bravo“ la adresa „energicului“ căpitan de poliție Bandl. Nici unul însă nu scie să profite de astfel de incidente, ca Bartha de la „Magyarország“, pentru a posa pe cel mai strașnic apărător al „ideii de stat“.

Numitul domn a tieluit din incidentul pomenit un vehement articol în contra dușmanilor „statului național maghiar“, în care vré să arate, cât de nimerită a fost ideia căpitanului din Timișóra.

Bartha nu vede în sîmul naționalităților, decât inimici jurați ai „vieții de stat

maghiar“. În pressă, în școlă, în reuniuni și în tot felul de societăți nemaghiare, el vede tot atâtea cuiburi, în cari s'ar face „conjurării“ contra rassei maghiare.

Nimic mai firesc, decât ca săcuiul Bartha să strige după măsuri preventive extraordinare, pentru-ca „otrăvitorii“ — vorba lui Apponyi — din sîmul naționalităților, să fie făcuți inofensivi pe vecii vecilor. Avënd însă ȋonsciența, că spune un lucru mare, étă cum își motivează părerile:

„Scim, că se va face mare șgomot pentru procederea căpitanului din Timișóra. Șașii se vor văeta.... Ce vor serie apoi, ȋiarele din Germania? Ați cetit însă vorbirea cancelarului german despre Polonia din Posen? Ați auzit pe împăratul german? Ei, dér are Prusia dreptul, — Prusia odiniöră slavă, — să fie pe deplin germană? Noi însă nu mergem așa de departe. Nu întrebăm, decât Ungaria are dreptul să fie pe deplin maghiară. Întrebăm numai: Are statul maghiar dreptul să-și apere unitatea, pacea, ordinea legală, caracterul istoric contra *celătenilor bitanți* (!) cari vor să o răștörne? Întrebăm, are patria noastră dreptul la vieță de stat?*

După aceste întrebări sanguinice, continuă și șfirșese așa:

„Să nu ne neliniștescă șgomotul orb ce va urma. Chiar și vrabia e stăpână în cuibul ei. Noi însă suntem *vulturi*, îndată ce vrem să fim (!) Ordinea obștescă a Europei e șgduiută fără esistența unei Ungarii puternice. Esistența noastră ca stat este așa-dér o necesitate istorică. Numai atunci putem noi corăspunde acestei necesități, decât țera noastră va fi aevaltare și puternică. Basa puterii însă o forméază *unitatea politică, culturală și de sentimente*. Orî cum ar fi, *trebuie să se pustiască aceia, cari pun piedeci formării acestei unități* pe cale firească. Și se vor *prăpădi*, îndată-ce funcționarii noștri publici vor lua esemplu de la căpitanul Bandl și nu vor tolera în sfera lor de influență pe inimicii patriei“....

Noi îl scim pe d-l Bartha mare frașeolog. Vedem chiar, cum le sucesce și le învîrtesce, ca să scötă „dușmanii ai patriei“ pe toți aceia din sîmul naționalităților nemaghiare, căroro le-a rămas un picur de energie în apărarea limbei și naționalității lor, atacate ađi pe întreaga linie de furia șovinismului destrăbălat.

La ce bun să vină d-l Bartha și să spună conaționaliilor săi, a lua pildă de persecuțiune de la căpitanul din Timișóra, când politicianii ca Apponyi ș. a. se pun în fruntea mișcării de terorizare și prigonire a ori-ce semn de manifestațiune națională în sîmul nemaghiarilor? Și de ce să vină d-l Bartha să dea instrucții organelor de stat și administrative, cum să reglementeze pe „agitatorii“ naționaliști, când vedem, că acum și vlădicii papistași maghiari se scoböră pe arenaluptelor militante, dând pastorale și circulare subordonaților săi, în cari vorbesc de „unitatea culturală și națională“ a țerii? Căci la ce alta vizéază ei, decât nu la contopirea tuturor popórelor țerii în cazanul cel mare al maghiarismului — prin maghiarizare?

În fața acestor demersuri este, pe — puțin ȋis, — de prisos amenințarea șanquincului gazetar de la „Magyarország“ cu pustiirea și prăpădirea acelora, cari nu vor să se supună orbesce dictatului despotismului de rassă.

Alta e apoi întrebarea, decât lui Bartha și soții le va succede să creeze pe ruinele Nemaghiarilor acea mare „națiune unitară“ și acel „stat național unitar maghiar“, de care mereu au visat și viséază.

Decă d-l Bartha și tovarășii săi de la presa maghiară ar avé cât negru sub unghie simț pentru ceea-ce va să ȋică libertate individuală și de pressă, nu că ar lăuda, ci ar desaproba și înfiera după vrednicie acte de despotism ca cel ce s'a săvârșit la Timișóra.

SCIRILE DILEI.

6 (19) Septemvrie.

Regele Carol la manevre. Ni-se comunică, că Regele Carol, după-ce va sosi în țără de la Weinburg, va descinde direct la Sinaia, de unde va pleca apoi c'un tren special la Tergoviște pentru a asista la manevrele trupelor corpului al 2-lea de armată.

Statua lui Wesselényi. Eri s'a desvêlit în Zelau statua baronului Nicolau Wesselényi. S'au arangiat mari serbări. Guvernul a fost reprezentat prin secretarul de stat Tarkovich, ministrul de interne prin secretarul Ignatie Szell. În numele dietei s'au prezentat la serbare Daniel Gabor, Zichy Eug. și Eötvös. Fișpanul Nicolae Wesselényi a mulțumit pentru onórea, ce se face memoriei tatălui său.

O espozitie în Petersburg. Se serie din Petersburg, că la 15 Noemvrie se va deschide acolo în „Tavriceski dvoret“ (palatul Tauridei) o expozițiune internațională de costume istorice și naționale. D-nul Rosetti-Solescu, ambasadorul român, a promis concursul său acestei espozitiuni, la care decî vor figura și frumósele noastre costume naționale.

Pentru masa studenților români din Brașov au întrat de la N. N. 20 cor. Priméscă nobilul donator cele mai vii mulțămite.—*Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.*

Numérul arestațiilor bulgari. După statistica ȋiarelor bulgare, numérul tuturor arestațiilor bulgari din închisorile turcesci este de 12.000, dintre cari cei mai mulți sunt închiși la Monastir, Salonie și Constantinopol.—Numérul acesta este cât se pôte de exagerat, când se scie, că Turcii n'au nici închisori, cari să-i încapă, nici mijloce, ca să-i întreție. După informațiuni particulare, numérul tuturor arestațiilor nu trece peste 1.200.

Un nou discurs al lui Pelletan. D-l Pelletan, ministrul marinei franceze, vorbind la cercul republican din Bizerta, a protestat contra acuzării, ce i-se face, de a fi fost agresiv contra Italiei, prin ultimul său discurs. Ministrul a declarat, că guvernul va urmări, fără șovăire, programul republican socialist, dér nu pe cel colectivist, căci era colectivismului nu va veni nici-odată. În ceea-ce privesce religia, a ȋis d-l Pelletan, trebuie să-i acordăm tôte libertățile, exceptându-se totuși aceea de a confisca libertatea altora.

Logodnă. D-l Ioan Iercoșan, absolut de teologie și ales preot în frunțașă comună Păncota de lângă Arad, s'a fidanțat Duminecă, în 14 Sept., cu d-șóra Gabriela Istin din Mehala, lângă Timișóra.

Torpilóre rusesci prin Dardanele. După-cum se comunică din Constantinopole, din sursă oficiósă, Pórta e hotărîită să persiste în refuzul său de a permite trecerea Dardanelor pentru cele patru torpilóre rusesci. În cercurile diplomatice de acolo se crede, că Pórta stăruie în atitudinea ei, încredințată, că eventual cestiunea venind în discuțiunea ambasadorilor puterilor semnatare ale tratatului din Berlin, acestea din urmă își vor da un avis nefavorabil pretensiunilor cabinetului din Petersburg.

Automobilele în serviciul poștelor române. D-l inginer Antipa, în urma studiilor făcute de acord cu direcția generală a poștelor, telegrafelor și telefonelor va presenta un proiect pentru înființarea unui serviciu de camionagiu, cariologiu și factagiu al poștei, cu automobile, precum și efectuarea serviciului postal și transportul pasagerilor între București—Oltenița. După acest proiect, se ȋice, s'ar realisa o economie anuală de 12.000 lei.

Glótele. Magistratul orășenesc din localitate a dat o publicațiune privitoare la înșciințarea glotașilor. Toți glotașii, cari au servit activ, său ca rezerviști de întregire în armata permanentă, la ma-

rină, la honveđi și la gendarmerie; mai departe toți acei glotași, cari n'au fost în serviciu activ militar și în rezerva de întregire și cari posed certificate (de coloare roșie) pentru glote, sunt datorți a-se înscința în zilele de 13, 14 și 15 Octomvrie, în persoană sau în scris, la Sfatul orașenesc (Piața Francisc Iosif), ora 9 dimineața. Cei cari voiesc să se înscințeze în scris, se pot servi de biletele de înscințare. Sunt îndreptățiți la ast-fel de înscințare: aspiranții de ofițer de glote, preoții, candidații de preoție, întru cât sunt supuși glotelor, personalul plasat la institutele militare, funcționarii administrativi și de stat, profesorii și învățătorii, servitorii de la autoritățile administrative și de stat, servitorii de carceră, personalul comisarierilor financiare și al autorităților forestiere, toți cari servesc la căile ferate, la poștă, la telegraf, cei în serviciul vapoarelor marine, cei angajați la flotele de răsboi, funcționarii și lucrătorii de la minele de cărbuni, bolnavii și toți cei împiedecați prin afaceri familiare, cari nu se pot prezenta în persoană etc. La înscințarea în persoană are a-se arăta pașaportul de glote, respective ultimul document militar. Acestor prescripțiuni sunt supuși și cetățenii austriaci cu domiciliul aici. Neglijența înscințării se pedepsește cu 2—400 corone, sau închisore corespunzătoare.

Agitația lui Sarajoff. Sciri particulare venite din Sofia, semnalază înjghebarea clandestină a unui nou comitet revoluționar, de nuanță sarajoffistă. Asociațiunea nouă a și început să desfășure o febrilă activitate pentru recrutare de aderenți și strângere de fonduri pentru scopuri revoluționare. Se afirmă, că Sarajoff nu a renunțat la proiectul său de a strecura în Macedonia bande armate, cari la un moment dat, în număr suficient, să provoace o răscolă a populațiunii bulgărești.

Mișcarea antisemită din Rusia. Din Petersburg vin amănunte nouă asupra mișcării antisemite din Rusia. La Czenstokau, unde au avut loc gravele excese din ultimele zile, mii de lucrători creștini s'au pus în grevă, punând ca condițiune pentru reluarea lucrului, concedierea în masă a camaraziilor lor evrei. În ultima ședință a consiliului comunal din Chiew, un consilier a propus o moțiune pentru expulsarea tuturor evreilor din guvernământul Chiewului.

Avis proprietarilor de armăsari. De la ministerul de agricultură se face cunoscut tuturor, cari au oferit spre vânzare armăsari pe sēma herghelilor erariale (de stat), că esaminarea și eventuala cumpărare se va face: în Sibiu la 22 Septemvrie, în Reghinul-săsesc la 20 Septemvrie. (În nota ministrului sunt indicate spre acest scop 22 orașe, dintre cari însă numai cele două de mai sus și Clușul sunt ardeleni. Pentru Clușu termenul e pus pe ziua de 18 Septemvrie). Le stă în voie proprietarilor să-și prezinte armăsarii în ori-care din orașele indicate. Despre locul și timpul prezentării, interesații pot lua informațiuni de la autoritățile respectivului loc de țerg în ziua țergului. Armăsarii cumpărați vor fi luați în primire imediat, prețul cumpărării însă se va lichida eventual numai în Ianuarie 1903 la oficiile de dare designate de vânzătorii.

Teatru de magie. D-l Aloisiu Balthazar va da mână Sămbătă și poimâne Duminecă sēra câte-o reprezentație din domeniul artei sale de prestidigitator, în sala cea mare de la Reduță. Începutul la 8 ore. Bilete de intrare se pot cumpăra sēra la cassă.

2. Un medicament pentru popor. Prin așa numitul *spirit de vin* (Franzbrandtwein) și *sarea de vin* al lui Moll, pacienților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra melaziilor de reumă și apoi la rănii și umfături. Pentru unii sticla dimpreună cu îndrumarea necesară e de corone 1.00. Se trimite dănic prin rambarsă postală de farmacistul și literantul curții c. și reg. A. Moll, Viena I Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie și în dro-

guerii să se cēră hotărât preparatul A. Moll, care e provădit cu marca de contravenție și cu subscieri.

Luptă între țigani și gendarmi.

S'au întēmpla adese-ori lupte sângeroase între țigani corturari și gendarmi, însă luptă ca aceea, despre care se scrie din Dormand (comit. Heves), mai rar se va fi întēplat.

Lunia trecută sēra o caravană de țigani corturari a trecut prin mai multe comune, înșelând și furând Țiganii aveau 6 căruțe. O patrulă de gendarmi i-a luat la gōnă, însă cēta de nomađi părăsind drumul direct, ajunseră în hotarul comunei Dormand și se aședară lângă viia proprietarului Kovach Kalman. Pândariul nu putē și nici nu cūteza să se opună stricaciunilor, ce le făceau țiganii. El alergă decī la postul de gendarmi din Fūzes-Abony și doi gendarmi fură trimiși, ca să aresteze pe țigani.

Era sēra târziu, când gendarmii au dat peste țigani. Caravana îi vedū și cu urlete desperate se grupă, bărbații luând atitudine amenințătoare. Unii puseră mână pe ciomege, alții smulseră leucile de la căruțe, alții aveau arme vechi stricate și c'un sgomot teribil impresurară pe gendarmi. Patrula îi provocă să fie liniștiți, ei însă ridicară ciomegele, se auđi și un trosnet de pușcă, și între grōznice injurături au dat asalt asupra gendarmilor.

Gendarmii, vedēnd pericolul, începură să descare pușcile asupra convoiului furios, care sporindu-se și cu țigancele, ce se ascuseseră după căruțe, sta față în față cu ei ca dușman primejdios. Șuerul glōnțelor și trosnetul pușcilor umplu atmosfera liniștită a nopții, apoi în curēnd se auđiră țipete și vaete sfășietōre, acompaniate de injurături sēlbatic.

Apērarea desperată a gendarmilor dură cam un pătrar de oră, în care timp gendarmii își descărcară pușcile de 25 ori. Sēpte-spre-dece din glōnțe au nimerit și pe teatrul luptei, la capētul viei, zăceau 6 morți și 11 rāniți grav. Aceia dintre țigani, cari scāpară cu membrele întregi, au fugit și mari fatigii au avut gendarmii până i-au prins. Prisonierii fură legați, morții și rāniții au fost încăreai, cu ajutorul pândariului, pe căruțele țiganilor, și astfel tristul convoiu plecă spre sat.

Era mieđul nopții, când ajunseră la primăria din Dormand, unde era adunat întreg satul, deșteptat din somn prin ropotul pușcilor și urletele celor rāniți și prinși.

O pagină mai mult în istoria țiganilor pribegii.

Esposiția industrială din Sibiu.

Se aduce la cunoscința publică, că *esposiția industrială* ce „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului” aranjază dimpreună cu „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, se va deschide în *Dumineca de 10 Oct. n. la 11 ore a. m.* în sala cea mare dela Gesellschaftshaus și va sta la dispozițiunea publicului până în *Dumineca din 26 Octomvrie n. 1902 la 11 ore a. m.*, când se va face închiderea solemnă, precum și împărțirea premiilor.

Cu privire la obiectele de espus, pentru orientarea ne luăm voe a da următoarele indicațiuni:

1. a) Se primesc tot felul de obiecte de industrie de casă (țesături, cusături, covōre etc.) lucrate de femeile nōstre.

b) Este de dorit și vor avē întâietate costume întregi (îmbrăcăminte bărbătească și femească), cari să reprezinte portul original obiēnuit din vechime în comuna respectivă.

De asemenea vor fi binevenite obiecte de industrie casnică, cari sunt pregătite de țeranii, cari nu sunt meseriași de profesiune. Aici aparțin tot felul de unelte și scule folosite în economia casnică, atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

c) Obiecte din industria profesională (diferite meserii).

2. Obiectele de espus sunt a se trimite la adresa „comitetului aranjator” al esposiției în Sibiu (Nagy-Szeben) din 10 până cel mult în 15 Oct. n. c. Spesele de transport le suportă esponentul: comitetul aranjator ia însă răspundere pentru păstrarea în bună regulă a obiectelor incurse.

3. Fiecare obiect de espus are să se provadă cu țidulă, ce va purta numele complet, caracterul (măestru, calfă, învățăcel etc.) și locuința esponentului și eventuala indicațiune, că obiectul respectiv e de vânzare (în care casă se se indice apriat și prețul), se dăruiesc comitetului aranjator pentru întemeierea unui muzeu industrial, etc.

Despre festivitățile împreunate cu esposițiunea, precum și despre eventualele dispozițiuni ulterioare, se vor da amănunte la timpul său.

Sibiu, în 18 Sept. n. 1902.

D. Comșa, V. Tordășanu,
pres. reun. de agr. pres. reun. mes. rom.

T. Popoviciu,
secr. gen.

Convocare.

Stimatele dōmne, domnișōre, și domni membri ai despărțēmētului Beiuș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, sunt rugați a participa la adunarea cercuală, ce va avē loc în 28 Sept. a. c. st. n. la orele 11 a. m. la Băița, cu următorul program:

1) După sf. liturghie împreună cu parastas pentru membrii repausați ai desp., directorul deschide ședința. 2) Raportul comitetului cercual. 3) Darea de sēmă despre starea cassei în an. tr. și budgetul pe an. viitor. 4) Alegerea comisiunilor a) pentru esaminarea raportului de sub 2, b) pentru examinarea raportului de sub 3, c) pentru inscrierea de membri noi și încassarea de taxe, d) pentru aprețierea lucrurilor de mână întrate la concurs. 5) Disertațiune. 6) Fixarea locului pentru adunarea proxima. 7) Raportul comisiunilor. 8) Distribuirea premiului și a cārților. 9) Eventuale propuneri. 10) Dispozițiunea pentru verificarea procesului verbal. 11) Încheierea ședinței.

La această adunare sunt poftiți toți cei cu inimă română pentru deșteptarea poporului nostru.

Beiuș, din ședința ord. a comitetului cercual, ținută în 7 Sept. 1902.

G. M. Marinescu, N. Fabian,
director. notar.

NB. St. inteligentă și cu acesta ocaziune este rugată să îndemne pe Romānșetele din despărțēmēt, să-și prezenteze lucrurile de mână la concurs; mai departe rugăm pe toți, cari voiesc a participa la adunare și încă nu s'au abonat prin care-va listă la banchetul de la amēđi, să se anunțe până la 21 Sept. la M. O. D. preot Fr. Peter în Băița.

Mulțămită publică.

În urma apelului nostru Nr. 220 1901 dela 6/IX n., imbinat cu mulțămita pentru donațiunile întrate la bibliotecă, am fost fericiti a primi următoarele opuri, dela mai mulți marinimoși, anume:

1) Dr. Ioan Petran, un exemplar din „gramatica limbei române” pentru elevii din clasa a III-a a școlii populare în preț de 30 fileri. 2) D-l Iosif Moldovan și soți un exemplar legat din „cartea de cetire”, pentru elevii clasei a III-a Arad 1901. 3) S. Kraft din Sibiu un exemplar „carte de cetire” și un exemplar „manual pentru propunerea limbei maghiare”, de Dr. Schuster și I. Popovici.

4) Nicolau Firu a donat: a) Un „abecedar” de Z. Boiu (1874). b) un exemplar „instrucțiune” (1869). c) un exemplar „abecedar” de Petri (1870). d) un exemplar „istorie” de Z. Boiu (1870). e) un exemplar „geografie” de Z. Boiu (1869). f) un exemplar „catechism mic” (1882). g) un exemplar „gramatica limbei române” de Joanovicu (1870). h) un exemplar „gramatica limbei române” de G. I. Muntean (1861). i) un exemplar „geografie” I și II de N. Nicolau (1814). l) „Der Blinde” de Soden (1798).

5) Dōmna Maria Botiș n. Cioban un exemplar „scrisori către eleve”, Arad ediția II, (1892).

Aducēnd acestor marinimoși donatori profunđa nōstră mulțămită, rugăm pe PP. DD. autori marinimoși, să binevoescă a-și mai aduce aminte de modesta nōstră bibliotecă, pentru-ce tot-dēuna vom ruga pe Dumneđeu să le rēsplătēscă darurile însutit.

Opurile să se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad, Strada Ujterem, Nr. 6 a.

Arad, 8 August n. 1902.

Florian Ciora, Prof. Teodor Ceantea,
bibliotecar. preș. reun.

NECROLOG. Anna Popa Radu născ. Kremer, ca fică, Aron Popa Radu asesor orfanal, ca ginere, în numele lor și al fiului Octavian Popa Radu locotenent ces. și reg. ca nepot, Letiția și Cornelia Popa Radu ca nepōte pētrunși, de adēncă durere anunță tuturor consāngenilor și cunoscuților, că mult iubita lor mamă, sōcră și bunică Anna Cremer născută Avrijanu, vēd. de inginer reg., în etate de 66 ani, după grele suferințe, provădită cu sf. taine ale emnecăturii, în 17 Septemvrie 7 ore p. m. și-a dat nobilul ei suflet în mânăle Creatorului. Serviciul funebral se va sēvriși în 19 l. c. la 3 ore p. m. în locuința Strada Apafi Nr. 2, după a cărei terminare osēmintele scumpei defuncte se vor transporta la Sibiu pentru a fi aședate spre vecinică odihnă în cimitierul gr. or. din suburbiul pōrta Turnului. Dormi ușor suflet blānd!

Făgăraș, în 18 Septemvrie 1902.

Diverse.

Miliōnele subsolului. Voiți să sciți cât prețuesce, după calculul specialiștilor, bogăția suterană, ce-o ascunde cōja pământului? Patru sute de miliarde, nici mai mult, nici mai puțin, cari se discompun așa: aurul nu vine decāt într'al patrulea rang, cu-o producțiune anuală de 400,000 chile, prețuind 1,200 miliōne; cărbunele singur formēză aprōpe jumătate a venitului total; cu 750 miliōne de tone, prețuite cu 9 miliarde. Se estrage pe fie-care an fier în valōre de 4 miliarde, 2 miliarde de petrol, 1 miliard de diamante și pietri scumpe. Tōte celelalte produse estrase din sub-sol sunt prețuite cu 3 miliarde. La olaltă bogăția subsolului constituie decī un venit formidabil de 20 miliarde. Cu dobēnda industrială de 5 la sută, acest venit presupune un frumos capital — de 400 miliarde.

Viață de milionari. — Un diar din New-York publică următoarea listă, cum își petrec timpul câți-va milionari de acolo:

Rusel Sage: avere 100.000.000 de dolari, părintele economiei are 86 de ani, nu e nici odată în vacanță, se distrēză făcēnd bani și păstrându-i.

John D. Rockefeller, avere 300 miliōne dolari, are 63 ani și un cap chel ca o bilă de biliard; digerēză fōrte rău și mănāncă fōrte puțin. Se distrēză jucāndu-se la lawn tennis.

William C. Wittney: avere 50 miliōne dolari; are 61 de ani. Se distrēză în tōte chipurile cu puțință: la curse, la regatele biliard și la lawn tennis.

Andrew Carnegie: avere 300 miliōne dolari; are 65 de ani și cārți scrise de dēnsul; e tatăl literaturii americane, dēr tată natural. Se distrēză găurind la bibliotecă.

George Jay Gould, avere 300 miliōne dolari; are 44 de ani și o sănătate de fier. Lucrēză numai când îi place și se distrēză jucānd biliard și făcēnd curse cu automobilul.

August Belmont: avere 40 miliōne; are 49 ani, lucrēză fōrte mult și vrē să-și mārēscă averea.

John W. Gales: avere 20 miliōne, are 54 ani. E fōrte voinic. Cunoșce tōte sporturile și tōte trucurile jocurilor de cārți.

Pierpont Morgan: avere 100 miliōne. vīrsta 65 de ani, sănătate de taur. Când e sātul de afaceri plecă în călătorie. Cumpēră tot ce se pōte cumpēra.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

Scrieri școlare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de d. Daru, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și n di librării.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învățător în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ea îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Frif, profesor la seminarul din Blășișu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sist. mul fonetismului modern, de Ioan Papiu-Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 60 bani.

„Învățătura creștină” sêu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60, (cu posta cor. 1.80).

„Cărți de cântec” pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de Ioan Daru. A apărut numai acum și conține: hore, marșuri școlare și eroice, elegii, imnuri, cântece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de Georgiu Mașar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor preparandiali, a învățătorilor și a altor omeni de școala de V. Gr. Borgovan prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Scriptologia, sêu modul de a învăța cititul scriind. Îndreptar pentru învățătorii la tractarea Alfabeciarului de Basiliu Tetri prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de Ioan Daru cu concursul mai multor bărb.ți de școala. Partea I. pentru anul I-II și al II-lea de școala. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru școlile populare de F. E. Lutz. Tradusă de un învățător după a. 9 ediție germană. Anul I și II. de școala. Numeri 110, —10—20 și 20—100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Din compozițiunile pline de melodii românești ale mult regretatului compositor român Ciprian Porumbescu, tipărite și edate în edițiuni populare de d-na Mariôra Rașiu născută Porumbescu, se află de vânzare la Tipografia noastră următoarele piese:

„Imn de urare” cu două voci, „Hora Prăhovei”, „A cădută o rază lină” cu voce, „Fluturaș de nopțe” polcă, „Frunză verde mărșărit” cânt popular, „Pe câmpurile Stupcei” polcă mazurca, „Fata popii” cânt popular. Fie-care bucată costă 1 cor. plus 10 bani porto. „Basme Iașene” vals, 3 cor. plus 10 bani porto. „Potpouriu”, din opereta „Crai nou” 4 cor. plus 10 bani porto.

A apărut „Almanahul” societății „Petru Maior” Budapesta 1901 cu un conținut bog. și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 corône. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Renta ung. de aur 4%, Renta de corône ung. 4%, Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Table with 3 columns: Item, Buy Price, Sell Price. Includes Bancnot rom. Cump., Argint român, Napoleond'or., Galbeni, Ruble Rusesco, etc.

Advertisement for 1/2 kilo pene de găscă (goose quills) for 60 cr. by J. KRASA, Bettfedernhandel in Schmichow, bei Prag.

Advertisement for 'Instrucție temeinică în limba franceză și engleză' by H. Schroff, located at Strada Vămii N-rul 11.

Advertisement for 'Abonamente la „Gazeta Transilvaniei”' with details on subscription rates and terms.

Large advertisement for 'ATELIER DANTISTIC' (Dental Studio) located at Strada Mihail Weiss nr. 6, offering dental services and artificial teeth.

Advertisement for 'Atelier de uniforme din Ardeal' (Uniform Workshop) featuring various military-style uniforms and accessories.

Advertisement for 'Prafurile-Seidlitz ale lui Moll' (Seidlitz Powders) and 'Franzbranntwein și sare a lui Moll' (Franzbranntwein and Salt), highlighting their medicinal benefits.

Advertisement for 'Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov' (Train Departures and Arrivals) for May 1, 1902, listing routes to Budapest, Bucharest, and other cities.